

Patientsäkerhetsberättelse 2021

Elevhälsans medicinska insats

Åsa Strömberg, Verksamhetschef

Erica Sellerberg, Medicinsk ledningsansvarig

Sofia Lindberg, Psykologisk ledningsansvarig

Ingrid Andersson, Kvalitetskoordinator

Bakgrund	3
Ansvar för patientsäkerheten	4
Vårdgivare	4
Verksamhetschef	4
Medicinskt ledningsansvarig (MLA)	4
Psykologiskt ledningsansvarig (PLA)	4
Kvalitetskoordinator	4
Samordningsansvarig skolsköterska	4
Systemadministratör PMO	5
Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal	5
Professionernas medverkan i kvalitetsarbete	5
Genomförda patientsäkerhetsåtgärder 2021	6
Uppdatera ledningssystemet och utveckla metoder och rutiner	6
Granskning av dokumentation i journal	6
Siths kort	6
Handledning	6
Informationsfilm till rektorer	6
Gemensam process för central rekrytering	6
Bemanning	7
Redovisning av avvikelser	7
2. Journaldokumentation	8
3. Remisser	8
4. Vaccination	9
5. Övrigt	9
Loggkontroll	9
Samverkan	9
Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken (BUP), Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)	9
Logopedimottagningen	10
Barnhälsovården (BHV)	10
Barnhälsovårdens övervikt och fetmateam	10
Kost och restaurang	10
Nationella vaccinationsregistret	10
Synpunkter och klagomål	11
Risikanalys	11

Vaccinering av barn mot Covid 19	11
Journalupphandling	11
Analys och åtgärd	11
Hälsobesök/undersökning	11
Dokumentation	12
Vaccination	12
Övrigt	12
Målsättning för 2022	13
Planerade utbildningsinsatser	13

Bakgrund

Alla elever har rätt till elevhälsa (skollagen 2010:800). Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Patientsäkerhetslagen (2010:659) syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård. Vårdgivaren ska bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete för att minimera och förebygga vårdskador. Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren årligen upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det enligt 3 kap 10 § ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som har uppnåtts.

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40) 7 kap. 1 § ska patientsäkerhetsberättelse även innehålla uppgifter om:

1. Uppföljningar av informationssäkerheten.
2. Riskanalyser som gjorts.
3. Förbättringsåtgärder som har vidtagits av informationssäkerheten.
4. Utvärdering som vårdgivaren har genomfört enligt 3 kap. 18 § av skydd mot olovlig åtkomst till datornätverk och informationssystem.
5. Granskning som har gjorts av hälso- och sjukvårdspersonalens journalföring.

Ansvar för patientsäkerheten

Vårdgivare

Barn- och ungdomsnämnden samt Bildningsnämnden i Linköpings kommun är vårdgivare för Elevhälsans medicinska insats inom de kommunala skolorna. Vårdgivaren ansvarar för att utse verksamhetschef för de medicinska insatserna i elevhälsan. Vårdgivaren ansvarar för att anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) 3 kap 5 §.

Verksamhetschef

Vårdgivaren ansvarar för att det finns en verksamhetschef som svarar för elevhälsans hälso- och sjukvårdsuppgifter. Verksamhetschefen är ansvarig för att lagstadgade medicinska arbetsuppgifter blir utförda, i annat fall ska det rapporteras till vårdgivaren. Enligt hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) får verksamhetschefen bestämma över diagnostik eller vård och behandling av enskilda patienter endast om han eller hon har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta (4 kap 4 §).

Medicinskt ledningsansvarig (MLA)

Verksamhetschefen får uppdra åt sådana befattningshavare inom verksamheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter (hälso- och sjukvårdsförordningen 4 kap 5 §).

Medicinsk ledningsansvarig (MLA) arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och ansvarar för medicinsk kvalitet och säkerhet i den hälso- och sjukvård som bedrivs inom Elevhälsans medicinska insats i Linköpings kommun.

Psykologiskt ledningsansvarig (PLA)

Psykologiskt ledningsansvarig (PLA) arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och ansvarar för kvalitet och säkerhet i den hälso- och sjukvård som bedrivs i Elevhälsans psykologiska insats i Linköpings kommun.

Kvalitetskoordinator

Kvalitetskoordinator arbetar tillsammans med verksamhetschef, MLA och PLA för att säkerställa att kvalitetsarbetet systematiskt och kontinuerligt utvecklas och säkras vilket innebär att planera, genomföra, följa upp och analysera processer och rutiner inom den medicinska verksamheten. Kvalitetskoordinator ansvarar för uppdatering och revidering av metodstöd.

Samordningsansvarig skolsköterska

Samordningsansvarig skolsköterska stödjer skolsköterskorna i deras arbete så en god vård säkerställs för varje enskild elev samt att hälso- och

sjukvårdslagstiftningen följs. I funktionen ingår introduktion av nya skolsköterskor samt arbetsplatsbesök och visst vaccinationsstöd i verksamheten. I funktionen ingår också att anordna verksamhetsförlagda utbildningsplatser för studenter som går specialistutbildning till barnsjuksköterska, distriktssköterska eller skolsköterska.

Systemadministratör PMO

Vid vård av patienter inom hälso- och sjukvården ska patientjournal föras. Systemadministratör för journalsystemet PMO tilldelar individuell behörighet till varje användare samt ansvarar för systematiska och återkommande stickprovskontroller av loggarna enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40). I funktionen ingår att kontinuerligt uppdatera framtagen PMO-handledning. Systemadministratör ansvarar även för utbildning och fortbildning av samtliga användare i journalprogrammet.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) 6 kap har hälso- och sjukvårdspersonal ett eget yrkesansvar och ska bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Var och en ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Rektor har skyldighet att bemanna i omfattning så att både skolsköterskans och skolpsykologens uppdrag enligt skollagen och hälso- och sjukvårdslagen blir utfört. Ansvar för skolläkarnas uppdrag ligger under elevhälsoschefen. På en del skolor har rektor utökat elevhälsoteamet med logoped och arbetsterapeut vilka också lyder under hälso- och sjukvårdslagen.

Professionernas medverkan i kvalitetsarbete

Det är viktigt att hälso- och sjukvårdspersonalen medverkar i verksamhetens kvalitetsarbete.

Arbetsgrupper med uppdrag att i dialog med MLA utveckla metoder och rutiner upprättas efter behov i verksamheten. Dialog hålls vid nätverksträffar och information och kompetensutveckling sker löpande.

Ett utvecklingsarbete gällande skolpsykologernas insatser pågår. Arbetsgrupperna består av skolpsykologer med ledning av PLA. Arbetet handlar om att utveckla rutiner och metoder inom den psykologiska insatsen.

Genomförda patientsäkerhetsåtgärder 2021

Uppdatera ledningssystemet och utveckla metoder och rutiner

Under året har arbetet med att uppdatera ledningssystemet påbörjats. Det sker ett löpande utvecklingsarbete med rutiner och metoder utifrån verksamhetens behov. Under året har även funktionsbeskrivningar för elevhälsoarbete och elevhälsans professioner tagits fram i dialog med aktuella personalgrupper, rektorer och fackliga representanter.

Granskning av dokumentation i journal

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) 5 kap 6 § ska vårdgivaren regelbundet granska att hälso- och sjukvårdspersonalen dokumenterar i patientjournalen enligt gällande författningar.

För skolsköterskor genomförs egenkontroll av journal för åk 3,6,9 och gy1. Uppföljning görs av att samtliga hälsokontroller och vaccinationer är genomförda eller erbjudna.

För skolpsykologer har arbetet med egenkontroll påbörjats. Vid egenkontroll säkerställer psykologen att journalföringen har skett utifrån patientdatalagen. Under året har plan för stickprovskontroller av journaldokumentation tagits fram och är inplanerade för 2022. Stickprovskontroll utförs av PLA.

Siths kort

Under 2021 har Siths kort tagits fram till samtlig personal som för patientjournal. Detta för en säkrare inloggning i journalsystemet.

Handledning

Under 2021 har samtlig medicinsk personal erbjudits ärendehandledning i grupp av extern psykolog. Ett avtal håller på att tas fram och handledningen kommer att fortsätta framgent.

Informationsfilm till rektorer

Informationsfilm gällande riktlinjer för skolans hälso- och sjukvårdspersonal har tagits fram tillsammans med Linköpings kommuns skoljurist, kommunjurist och dataskyddsombud. Syftet är att utbilda hälso- och sjukvårdspersonalens chefer så patientsäkerheten kan säkerställas.

Gemensam process för central rekrytering

Under året har central elevhälsa tillsammans med HR rekryteringscentrum tagit fram en gemensam rutin för central rekrytering av all elevhälsopersonal.

Arbetet har skett i dialog med rektorer och fackliga representanter. Gemensamma annonsunderlag har tagits fram.

Bemanning

Rektor på respektive skolenhet har ansvar för att bemanning finns inom elevhälsans lagstadgade professioner.

På uppdrag av elevhälsochefen görs en sammanställning av bemanningen per skola gällande skolsköterska, psykolog och skolkurator. Målet är att sträva mot en likvärdig elevhälsa på alla skolor och sammanställningen synliggör olikheter och ev. resursbrister.

Elevhälsa har ett ansträngt bemanningsläge främst när det gäller skolsköterskor och skolpsykologer. Det är svårt att rekrytera behörig personal. Som ett led i att säkerställa bemanningen har utöver central rekrytering även genomförts kampanj i sociala medier riktat till skolsköterskor.

Under året har även en pooltjänst för skolsköterska inrättats med central anställning. Vid avsaknad av skolsköterska på skola kan rektor tillfälligt köpa del av tjänst för att säkerställa skolsköterskans lagstadgade prioriterade uppdrag.

Med anledning av Covid-19 har elevhälsan under våren 2021 fortsatt arbetat under prioriterat uppdrag. För skolsköterskor har vaccination och hälsokontroller ingått i det prioriterade uppdraget. Psykologer har prioriterat utredning för att avgöra målgruppsstillhörighet för särskolan. Skolläkare har genomfört skolläkarmottagning utifrån prioriterade ärenden.

Det har varit en omfattande påverkan på verksamheten med anledning av pandemin. Verksamheterna har tvingats till förändrat arbetssätt på grund av ändrade förutsättningar till exempel i form av nationella riktlinjer, gymnasieelever på distans och ett ökat tryck från allmänheten på verksamheten. Det har varit en ojämn arbetsbelastning utifrån ökad frånvaro hos både personal och elever.

Redovisning av avvikelser

Enligt patientsäkerhetslagen 6 kap 4 § är hälso- och sjukvårdspersonal skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Rapportering av avvikande händelser är viktigt i syftet att förbättra kvalitet och säkerhet inom verksamheten. Medicinsk personal rapporterar avvikelser vid risk för vårdskada samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Även andra skador till följd av säkerhetsbrister i verksamheten ska rapporteras. MLA ansvarar för bedömning och analys av avvikelser från skolsköterskor, skolläkare, logopedier samt arbetsterapeuter och PLA ansvarar för bedömning och analys av avvikelser från psykologer. Sammanställning av inkomna avvikelser återkopplas av kvalitetskoordinator till medicinsk personal som ett led i förbättringsarbetet. Under 2021 inkom 52 avvikelser.

Inkomna avvikelser:

Händelse	2017 Antal	2018 Antal	2019 Antal	2020 Antal	2021 Antal
Hälsobesök/undersökning	3	5	6	10	9
Journaldokumentation	12	7	15	22	17
Remisser	5	2	1	1	6
Vaccination	11	11	16	14	7
Övrigt	3	4	3	7	13
Totalt	34	29	41	54	52

Majoriteten av avvikelserna rör ej utförda hälsobesök/undersökningar.

Under året har en anmälan till IVO gjorts enligt Lex Maria. I dialog med annan vårdgivare angående elev upptäcktes att avvikelse på tillväxtkontroll inte följts upp.

2. Journaldokumentation

Hälften av avvikelserna rör dokumentation som har skett i fel elevjournal. Tre av avvikelserna handlar om utebliven dokumentation i journalsystem. Elever med skyddade personuppgifter har tidigare haft pappersjournal, vilket ledde till att flera journaler upprättades på elev som flyttat mellan kommunala skolor.

3. Remisser

Avvikelse handlade om remisshantering och remiss skriven utan vårdrelation.

4. Vaccination

Sex av avvikelserna beror på att vaccinationsbedömning inte gjorts.

5. Övrigt

Avvikelserna handlade bland annat om icke fungerande medicinskt kylskåp på skola. Två stycken anmälningar till IMY är gjorda utifrån att personuppgifter och medicinsk information har riskerat att exponeras.

Loggkontroll

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40) finns regler för hur kontroll av åtkomst till patientuppgifter (loggkontroll) ska ske.

I journalsystemet PMO dokumenterar skolsköterska, skolläkare, psykolog, logoped samt arbetsterapeut. Varje användare tilldelas en individuell behörighet för åtkomst till patientuppgifter. Systematisk kontroll av loggarna görs på alla användare varje månad av systemadministratörer i PMO.

Samverkan

Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken (BUP), Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)

Samarbetet för en god samverkan mellan BUP och elevhälsan påbörjades under 2019. Dialogen är fortsatt pågående med verksamhetschef och chefsläkare från BUP samt elevhälsochef, PLA och barnpsykiater från elevhälsan. Under 2021 har samverkansöverenskommelse tagits fram mellan BUP och elevhälsan. Överenskommelsen beskriver hur samverkan ska ske mellan parterna i arbetet med barn och unga.

Samverkan mellan Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken, Barn- och ungdomshabiliteringen och Elevhälsans medicinska insats sker gällande elever som medicinerar mot neuropsykiatriska symtom. På dessa elever görs extra tillväxt- och blodtryckskontroller inom elevhälsan som efter samtycke av vårdnadshavare rapporteras till behandlande läkare inom Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken eller Barn- och ungdomshabiliteringen.

Samverkan sker även kring de barn som tillhör särskolans målgrupp, främst de elever med måttlig till grav intellektuell funktionsnedsättning. Samarbetet är under utveckling och dialog.

Logopedimottagningen

Diskussion ang. remisshantering till logopedimottagningen gällande utredning av språk-, läs-, skriv- och räkneförmåga hos barn i skolåldern har pågått en längre tid. Under 2021 återupptogs diskussionen mellan centrala elevhälsan och logopedimottagningen för att ta fram en gemensam rutin för remisshantering.

Kontinuerliga samverkansmöten är planerade mellan centrala elevhälsan och logopedimottagningen.

Barnhälsovården (BHV)

När en elev börjar förskoleklass sker ett överlämnande från BVC till Elevhälsans medicinska insats. Överlämning av avslutningsanteckning från BVC sker ofta vid ett personligt besök med muntlig rapportering mellan sjuksköterska på BVC och skolsköterska. För barn med omfattande medicinsk information finns möjlighet för Elevhälsans medicinska insats att låna BVC-journalen till och med årskurs 3. Dialogen fortgår med verksamhetschef och samordningsansvarig sjuksköterska från BHV samt MLA från elevhälsan för att förbättra överlämningen .

Barnhälsovårdens övervikt och fetmateam

Barnhälsovårdsenheten har fått i uppdrag att arbeta förebyggande och behandlande med barn med övervikt och fetma 0-12 år. En del av deras uppdrag är att verka stödjande och rådgivande till bland annat elevhälsan. Skolsköterskor och skolläkare kan remittera friska barn med ISO-BMI 30-34 till enheten.

Kost och restaurang

Skolsköterskan fattar beslut om specialkost om det finns medicinska skäl. Intyg ”*Ansökan om specialkost*” fylls i av vårdnadshavare och lämnas till skolsköterskan. Skolsköterskan lämnar intyget efter fattat beslut till specialkostansvarig i skolrestaurangen. För elever med specialkost av andra orsaker än medicinska skäl beslutar rektor.

Nationella vaccinationsregistret

Alla givna vaccinationer i det allmänna vaccinationsprogrammet rapporteras med automatik till vaccinationsregistret hos Folkhälsomyndigheten, via Svevac. Syftet med registret är att få en bättre uppföljning och övervakning

nationellt vad gäller vaccinationstäckning, skyddseffekt, utebliven effekt och biverkningar.

Synpunkter och klagomål

Den som bedriver medicinsk verksamhet ska enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, (SOSFS 2011:9) 5 kap 3 § ta emot och utreda synpunkter och klagomål på verksamhetens kvalitet. På linkoping.se/forskola-och-utbildning/elevhalsa/ finns information om att den som önskar kan lämna synpunkter och klagomål direkt till verksamhetschef eller till elevhälsans funktionsbrevlåda. Under 2021 har det inte inkommit några klagomål.

Risakanalys

Vaccinering av barn mot Covid 19

Under höstterminen 2021 erbjöds barn och ungdomar i åldern 12-15 år vaccination mot covid 19. Insatsen genomfördes i regionens regi med skolan som samverkanspartner. Vaccinationerna utfördes under skoltid där skolans lokaler nyttjades. En riskanalys gjordes innan insatsen påbörjades.

Journalupphandling

Inför upphandling av journalsystem har en riskanalys gjorts.

Analys och åtgärd

Hälsobesök/undersökning

I de fall då hälsobesök/undersökning inte utförts kan en koppling göras mellan hög arbetsbelastning, byte av skolsköterska eller avsaknad av skolsköterska.

Skolsköterskans årliga egenkontroll i åk 3, 6, 9 och årskurs 1 på gymnasiet bidrar till att identifiera de elever där hälsobesök/undersökning av olika anledningar inte blivit utförda och åtgärdas i samband med det.

Åtgärder:

Poolskolsköterska är anställd centralt sedan höstterminens 2021. Poolskolsköterska omfördelas till skola där skolsköterska saknas för att upprätthålla skolsköterskans lagstadgade uppdrag i väntan på att ordinarie skolsköterska finns på plats.

Rekryteringsprocessen har tillsammans med HR utvecklats ytterligare.

Dokumentation

Journaldokumentation är en viktig del av den medicinska personalens arbete. För att en god vård ska kunna ges ska journaldokumentation ske skyndsamt enligt patientdatalag. Elevhälsans rutin är att journal ska föras inom 14 dagar efter händelse. För att föra patientjournal krävs en vårdrelation. Avvikelseerna handlar framför allt om dokumentation i fel elevjournal, fördröjd dokumentation samt avsaknad av dokumentation.

Åtgärder:

För dokumentation finns rutiner för arbetet. Det pågår kontinuerligt ett arbete med att se över och utveckla rutiner så att de ska bli tydliga och ett bra stöd i arbetet. Kontinuerliga dialoger förs med elevhälsans personal i frågan.

Utifrån händelse med dubbla journaler finns nu elever med skyddade personuppgifter i digital journalen så som övriga elevjournaler men med sekretessmarkering.

Vaccination

Antal avvikelser som handlar om vaccinationer har halverats. Samtliga av avvikelserna handlar om att vaccinationsrutinerna inte har följts.

Åtgärd:

Vaccinationsprocess med aktuella rutiner har förtydligats och genomgång har skett med berörda i verksamheten.

Vaccinationstäckningen är god.

Vaccin mot	Vaccinationstäckning läsåret 2019/2020	Vaccinationstäckning läsåret 2020/2021	Riket
Mässling, påssjuka, röda hund	99 %	98,9 %	90% (födda 2012)
HPV	95,2 %	94 % *	81,4 % (födda 2008)
Stelkramp, difteri, kikhosta	98,6 %	97,8 %	92% (födda 2005)

* Första året som även pojkar erbjöds vaccination mot HPV

Övrigt

Det pågår ett löpande arbete med att justera rutiner och processer utifrån avvikelser som sker i verksamheten.

Utifrån inkomna avvikelser 2021 har två nya rutiner tagits fram. En rutin gäller ansvarsfördelning mellan centrala elevhälsan och skola då skola saknar

skolsköterska. Den andra rutinen har tagits fram med anledning av inbrott på skolsköterskemottagning och beskriver säker hantering av personuppgifter och medicinsk utrustning på mottagningen.

Målsättning för 2022

Upphandling journalsystem kombinerat med dokumentationssystem för den samlade elevhälsan samt implementering av system och arbetssätt.

Ta fram rutiner och metodstöd för skolpsykologens arbete samt rutiner för uppföljning av journaldokumentation.

Fortsatt arbete med att identifiera orsaker till bemanningsbrist och ta fram insatser för att minimera detta.

Implementera samverkansöverenskommelse med BUP. Skriva fram motsvarande samverkansöverenskommelse med logopedimottagningen och Barn- och ungdomshabiliteringen.

Utveckla intern samverkan inom kommunen t.ex. Konsultativt stöd, Råd, stöd och hälsa, Familjelänken, Skolsocialt team, arbetsgruppen för Kommunala aktivitetsansvaret och mottagningsgrupp Introduktionsprogram.

Planerade utbildningsinsatser

Fortbildningsdag för all elevvårdspersonal samt rektorer gällande samverkan och SIP.

Löpande kompetensutvecklingsinsatser för elevhälsopersonal under året planeras t.ex. utredning av intellektuell funktionsnedsättning för psykologer och vaccinationsutbildning för skolsköterskor.